

KİTAPKURDU

FARUK ŞÜYÜN
faruksuyun@nbe.com.trBİR KRALİÇEYLE DOSTLUK
VE AYRILIK HİKÂYESİ

TÜRKÂN ŞORAY ile Atilla Dorsay'ın dostluğunun samimi ve duygu yüklü hikâyesi 'Bir Kraliçeyle Dostluk ve Ayrılık Hikâyesi...' Kitap, şöyle tanıtılıyor: *"Türlü-çeşitli çirkinlikler içinde yaşamış ve yaşayan bir toplumda, onun güzelliği sanki bunca yıldır hayatlarımızın en güzel armağanlarından, bize verilmiş en güzel tesellilerden biridir. O bir film oyuncusu, bir aktris, ünlü bir kadın, sorumlu bir anne, toplumuyla uyum ve kendisiyle barış içinde yaşamış bir kadın değildir yalnızca... O, kendisine toplum tarafından verilmiş o eşsiz unvanın bir eldiven gibi uyduğu müstesna bir kadındır; o Türkân Sultan'dır. Omu sevmemek kimin haddine! O yazar ise ona hayranlığını hep sürdürecektir ve bu hayranlığın nedenlerini, belki bir gün, bir türlü bitiremediği bir kitapta daha iyi anlatmaya çalışacaktır."*

Bir Kraliçeyle Dostluk ve Ayrılık Hikâyesi
Atilla Dorsay
Profil Kitap
132 s.

BANA BİR RESMİNİ YOLLA

"SÖZÜM TELDEN gelir, aklım gülden gelir, elin oğlu elden gelir, eğlen gönlüm eğlen, yaşam dediğin 'sevi'mden gelir, yarın beklediğin ölüm, şaşırtır seni bugünden gelir..." **Hidayet Karakuş**'un Bana Bir Resmini Yolla adlı romanı, kışlada başlayan dostluğun küçük mektuplarla çoğaltıldığı, türkülerle düşleri süsleyen, Türkiye'nin 30'lu yıllarına mercek tutan, Cumhuriyet aydınlığını, devrimlerin etkilerini, hastalıklarla mücadeleli satırlardan yansıtan bir vefa öyküsü. Karakuş bu anlatısında, dönemin sosyal ve kültürel atmosferini ustalıkla yansıtırken, karakterlerin iç dünyalarını da derinlemesine işliyor. Bana Bir Resmini Yolla hem bireysel bir dostluk hikâyesi hem de Cumhuriyet'in erken yıllarına dair bir panorama sunuyor. Kitap, duygu dolu, nostaljik bir yolculuk vadeden bir eser olarak öne çıkıyor.

Bana Bir Resmini Yolla
Hidayet Karakuş
Bilgi Yayınevi
548 sayfa.

İMPARATORLUĞUN
YIKILIŞINA DOĞRU

MUSTAFA ASIM ÇALIKOĞLU'NUN İmparatorluğun Yıkılışına Doğru adlı eseri, Osmanlı'nın son dönemlerine ve II. Meşrutiyet'in coşkulu günlerine dair bir gazetecinin gözünden tanıklık. 1953-1954 yıllarında Son Posta gazetesinde tefrika edilen hatıraların bu ikinci bölümü, Çalıkoğlu'nun Selanik'teki sürgün günlerinden İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne katılışına, oradan İstanbul'daki gazetecilik serüvenine uzanan bir anlatı. II. Meşrutiyet'in ilanıyla başlayan toplumsal hareketlilik, yerel ve Avrupa basınından alıntılarla renkleniyor. Çalıkoğlu, İttihat ve Terakki gazetesinin başmuharriri olarak karşılaştığı zorlukları ve Şûra-yı Ümmet gazetesinin sorumluluğunu üstlendiği dönemi detaylarıyla aktarıyor. Çalıkoğlu'nun eksik bıraktığı tanıklıklara da yer verilmesi, eseri tarihi bir belge niteliğine taşıyor.

İmparatorluğun Yıkılışına Doğru
Mustafa Asım Çalıkoğlu
Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
328 s.

MİMARLIK
VE DİL

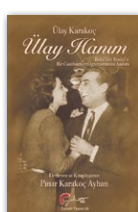
GUNTHER FISCHER'IN Mimarlık ve Dil adlı eseri, mimarlık kuramına disiplinlerarası bir bakış açısı getiriyor. Kitap, mimarlık ile dil arasındaki yapısal ve anlamsal bağları irdeliyor. 20. yüzyıl dilbiliminin ve göstergebilimin açtığı yoldan ilerleyen Fischer, mimarlığın yalnızca fiziksel bir disiplin olmadığını, aynı zamanda bir iletişim ve anlam yaratma aracı olduğunu savunuyor. Fischer, göstergebilim, dilbilim ve algı psikolojisi gibi alanlardan beslenerek, mimari biçimlerin ve düzenlemelerin nasıl anlam ürettiğini somut örneklerle açıklıyor. Örneğin, bir kırmızı bayrağın bağlama göre değişen anlamları gibi, mimari unsurların da kontekste bağlı olarak farklı duygusal ve işlevsel çağrışımlar yaratabileceğini vurguluyor. Mimarlık öğrencileri, akademisyenler ve kuram meraklıları için.

Mimarlık ve Dil
Günther Fischer
TÜRKÇESİ:
Fatma Erkan Akerson
Arketon Yayınları
156 s.

ÜLAY HANIM

PINAR AYHAN'IN kaleme aldığı Ülay Hanım-Bolu'dan Bismil'e Bir Cumhuriyet Öğretmeninin Anıları, annesi Ülay Karakoç'un yaşam öyküsünü merkeze alan bir anlatı. Tiyatro sahnelerinden tanıdığımız Ayhan, bu kez yazar kimliğiyle, annesinin Bolu'daki çocukluğundan Diyarbakır'ın Bismil ilçesindeki öğretmenlik yıllarına uzanan yolculuğunu anlatıyor. Ülay Karakoç'un anı notlarının derlenmesiyle oluşturulan kitap, bir öğretmenin gözünden Anadolu'nun sosyo-kültürel dokusunu, kadınların toplumsal rolünü ve siyasi çalkantıların günlük yaşama etkilerini yansıtıyor. 1960 ve 1980 darbeleri, Karakoç'un samimi anlatımıyla bireysel bir perspektiften ele alınıyor. Aşk, fedakarlık ve mücadeleyle dolu bu öykü, aynı zamanda Cumhuriyet'in eğitim seferberliğinin ve idealist öğretmenlerin izlerini taşıyor.

Ülay Hanım - Bolu'dan Bismil'e Bir Cumhuriyet Öğretmeninin Anıları
Pinar Ayhan
Galeati Yayıncılık
404 s.

NASIL BİR
SANAT?
GİLA
BENMAYORKültür turizminin
azaldığı bir dönemdeyiz

Üç ciltlik **'Turkish Odyssey'**nin yazarı, turist rehberi, seyahat yazarı, konuşmacı **Şerif Yenen...** Türkiye'nin kültürel tarihine ışık tutan kapsamlı başvuru kitabını, ülkemizin kadim medeniyetlerini, turizmin geleceğini, 37 yıllık rehberlik deneyimi olan Yenen ile konuştuk.

Türkiye'nin kültürel mirasını dünyaya tanıtmamış olduğunu yıllardır başarıyla yürüten isimlerden biri İstanbul Rehberler Odası'nın eski başkanı, turist rehberi, seyahat yazarı, konuşmacı **Şerif Yenen**. Onunla gezilere çıkmanın tadına doyum olmaz. *'Yeraltındaki İstanbul'*, *'Bizans İstanbul'u'* gibi özel turlarıyla keşfettiğimiz İstanbul'unuzun gizli hazineleri, engüzel anılarım arasında. Kırkı yıllık dostum Şerif Yenen'nin kitap

lansmanındaydık geçenlerde. Yenen, ilk kez 1997 yılında yayımladığı, İngilizce olarak bir Türk tarafından yazılmış ilk Türkiye Rehberi olan *'Turkish Odyssey'* kitabını 3 cilt olarak, fotoğraflar, detaylı çizimler ve illüstrasyonlarla yeneniden bastırılmış. Sadece bir gezi rehberi değil Türkiye'nin kültürel tarihine ışık tutan kapsamlı bu başvuru kitabını, Türkiye'nin kadim medeniyetlerini, turizmin geleceğini 37 yıllık bir deneyimi olan Yenen ile konuştuk.

Anadolu'nun kendi kültürüyle açıklanabilir olduğu bakışı ile 'Anadolu perspektifi'ni devreye sokan Şerif Yenen, insanların bu kadim toprakları daha bilinçli gezmeleri gerektiğini söylüyor.

Böylesine kapsamlı kitap fikri ne zaman çıktı ortaya?

Rehberliğe yeni başlamıştım. Türkiye'nin kültürel mirasını her yönüyle anlatan bir kitap bulamıyorduk. *'Blue Guide'* iyi bir kitaptı ama dili ağır geliyordu. Resim yoktu içinde. Kariye'yi anlatıyor ama biz anlatılan hikayenin hangi mozaik olduğunu bilmiyoruz. Mesleğe başladıktan 5 yıl sonra kitap fikri kafamda oluştu. Bilgisayar da hayatımıza yeni giriyordu. Kafamda kileri yazıyorum, sonra çıktısını tura katılan çoğunlukla Amerikalı olan yabancılarla paylaşıyorum. Fikirlerini söylüyorlar. Günün birinde bir Amerikalı *'Kişisel Yayıncılık El Kitabı'*nı gönderdi. Bu bana yol gösterdi ve bir sponsor bulup 1999'da İngilizce kitabımı bastırdım. Rehber dostlarımla sürekli el altından tuttukları bir kitap oldu. Hiç tanımadığım rehberlerin çantalarında kitabımı taşıdıklarını gördüm. Kitabın süksesi beni 13 yıl sürdürdüğüm İstanbul Rehberler Odası başkanlığına taşıdı.

Turkish Odyssey'i neredeyse 25 yıl sonra neden tekrar yayımlama ihtiyacı hissettin?

Çünkü ilk kitabın baskıları bitmişti, yeni baskı yapamıyordum. Kitaba talepler artınca güncelleyerek yeniden basmak şart oldu. Üstelik son 25 yılda medeniyetler tarihini oldukça etkileyen gelişmeler meydana geldi. Göbeklitepe, Karahantepe ortada yoktu. İlk baskıda Neolitik dönem 8 binli yıllarda başlıyordu. Şimdi 10 binli yıllara geldik. Pek çok kazıdan yeni bilgiler gelmeye başladı. Bu arada deneyimim arttı ve tarihe farklı açılardan bakmaya başladım. Anadolu perspektifini devreye soktum. Bence önemli bir ihtiyacıtı.

Anadolu Perspektifi konusunu biraz açar mısın?

Anadolu'da her şeyi Grek kültürüne bağlamayan, Anadolu'nun kendi kültürüyle de açıklanabilir olduğu bakışı. *'Uygurlık Anadolu'da Doğdu'* kitabının yazarı

Turizme sadece rakam olarak bakmak doğru değil. Sayıyı hedeflemek tehlikeli. Zira çevresel sürdürülebilirlik, kültürel yozlaşma meseleleri var."

—ŞERİF YENEN

Prof. Fahri Işık kadar radikal olmasa da bu bakış önemli ve üzerinde durulması gerekir. 5-10 yıl öncesine kadar hangi kitabı açıp bakarsak antik kentleri Grekle bağlar. İstanbul Grek kolonistler, Aspendos Grekler tarafından kuruldu, Troya bir Grek kentidir gibi görüşler. Batılı bakış açısı böyle. Ne ki günümüzde bilimsel gerçekler bunun pek doğru olmadığını işaret ediyor. Troya'yı kazanan Prof. Manfred Korfmán Batı'nın Grek kültürüyle ilişkilendirdiği Troya'nın Hititler, Luwilerle ilişkisini ortaya koydu. Troya'nın Grek kültürü sanılan kültürden en az 1500- 2000 yıl daha geriye giden bir tarihi var. Diğer kazılardan da bu yönde bilgiler gelmeye başladı.

Bütün Anadolu'yu karış karış tanımıyorsun. Yerli ya da yabancı Anadolu'yu daha önce hiç gezmemiş birine tavsiye edebileceğin ilk yer neresi olurdu?

Bana göre insanlar daha bilinçli gezmeli günümüzde. *"Suradan başlayın"* demek yerine tematik gezi tavsiye ediyorum. Zaten kitapta da öyle yaptım. Neolitik dönemi tanımak isteyenler Urfa, Göbeklitepe, Karahantepe, Diyarbakır'da Çayönü gibi yerleri gezsinler örneğin. Tunç Çağı önemli. Hitit medeniyetinin olduğu Yozgat ve çevresi. Demir Çağı için Van Urartu, Afyon'a yakın Frigya Vadisi, Lidya Sardis. Yani uygarlık, uy-

garlık gitmek ve bunu kronolojik yapmak gerek. Neolitik, Hitit, Urartu, Frig, Lidya. Sonra Batı Anadolu'da, Likya, Karya filan. Ardından Helenistik, Roma dönemleri. Toplam 30 medeniyet sayabiliriz Anadolu'da.

Peki hepsinin dilleri, gelenekleri, yaşam tarzları birbirinden farklı mı yoksa birbirine geçmiş mi?

Bence şöyle oluyor: Küçük küçük topluluklar kendi kişisel veya kendi karakteristik özelliklerine sahip ve kendi dillerini konuşuyorlar. Ama genel olarak konuşacak olursak Anadolu'nun yerli halkları var. Demir çağından sonundan itibaren değişik uygarlıkların saldırılarına uğruyorlar. M.Ö600 yılında Persler geliyor ve Anadolu'yu kasıp kavuruyorlar, hakimiyeti altına alıyor. Ama Anadolu'nun halklarını öldürmüyor ki. Halk burada yaşamaya devam ediyor. Ne oluyor? Yeni yöneticiler atıyorlar. Yeni din, yeni vergi sistemi, yeni resmi dil geliyor. İnsanlar çoğunlukla uyum sağlıyorlar. Büyük İskender Persleri yeniyor ve Anadolu'yu hakimiyeti altına alıyor. Helenistik dönem başlıyor. Dil, din, vergi sistemi değişiyor, halk aynı. Roma döneminde de aynı şey.

Senin yıllardan beri içinde olduğun, emek verdiğin kültür turizminin geldiği nokta nedir?

Kültür turizminin azaldığı bir dönemdeyiz ne yazık ki. Res-

mi rakamlara yansıyan milyonlarca turistin yüzde kaçını kültür turizmi için gelmiş bilmiyoruz. 25-30 yıl önce kültür turizmi zirvedeydi. Özellikle Avrupalılar, Fransızlar filan otobüslerle Kapadokya'ya giderdi. Turizme sadece rakam olarak bakmak doğru değil bence. Sayıyı hedeflemek tehlikeli. Zira çevresel sürdürülebilirlik, kültürel yozlaşma meseleleri var.

Eğer Türkiye'nin Turizm ve Kültür Bakanı olsaydın ne yapardın?

Bence yapılması gereken turizmde öncelikli ihtiyacımızın ortaya konması. Sayı mı yani kitle turizmi mi? Turizmin dört mevsime yayılmasını sağlayacak kültür turizmi mi? En doğrusu her bölgenin öne çıkan özelliğinden turizm ürünü çıkarıp onların tanıtımını yaparak oralara insan çekmek. Kültürü konuşuyorsak en iyi örnek işini çok severek yapan Ertuğrul Günay idi bence. Van Müzesi, Urfa Müzesi, Mardin Müzesi, Antakya Müzesi, Uşak Müzesi, Zeugma Müzesi hepsini onun emeklerine borçluyuz. Kimi zaman buluyoruz. *"Hakkımız ödenemez"* diyorum. Kültür turizmi önemli çünkü Türkiye'nin dünyada imajını düzeltme ihtiyacı var.

Yolun sıklıkla müzelere düşüyor. Bakan olsaydın müzeleri nasıl elden geçirirdin peki?

Geçenlerde Urfa Müzesi'ndeydim. Müdür Celal Uludağ dünyaya çapında bir Neolitik Müzei olma yolunda olduklarını söyleyince çok sevindim. Yani bakan olsaydım müzelerde temaya odaklanırdım. Belli bölgelerde yoğunlaşan objeleri müzenin adını da değiştirerek o tema etrafında birleştirmeye çalışırdım. Örnek Urfa Müzesi'ni Neolitik Müze yapardım. Van Müzesi'ni Urartu Müzesi, Uşak Müzesi'ni Lidya Müzesi yapardım. Ve Afyon'dakini bir Frig Müzesi yapardım. Müzeleri yaptıktan sonra bu müzelere ülkenin diğer yerlerinden destek gelmesini sağlardım.